

דיגיטציה של הארכיון הדרוזי: פרויקט שמירת והנגשת המורשת וההיסטוריה הדרוזית בארץ ובעולם

אוניברסיטת חיפה, הספרייה
וסים רוחאנה
בהנחיית: רימה דולי

מטרת הפרויקט הייתה לאפשר שימוש בתשתיות הספרייה ומערכותיה המובנות לשימור מורשת התרבות על כל מגוון הנושאים באמצעות אחסון פריטים דיגיטליים וקיטלוגם על ידיד הוספת מאטדטה. ובכן, המטרה הייתה הסבת הארכיון הדרוזי מפיזי לדיגיטלי והנגשתו לציבור במאצעות מערכות הספרייה, לצורך שימור המורשת והתרבות הדרוזית בארץ ובעולם. העבודה התבצעה דרך מיון החומר לפי נושאים וקטיגוריות, סריקה, זיהוי, רישום מטאדטה, טעינות למערכת, בניית עץ אוספים וסדרות, פירסום והנגשה של החוברות הפיסיות במאגר הדיגיטלי, ובכך איפשרה נגישות למידע בנושא האוכלוסיה הדרוזית בארץ ובעולם. רקע: המדור הדרוזי באוניברסיטת חיפה שנחשב כחלק מהמרכז היהודי ערבי, נוסד כארכיון בשנת 1974. בשנת 1982 הפך למדור. הארכיון הוקם מתוך הענות לבקשות העדה הדרוזית שראו צורך בהקמת מרכז מחקר על הדרוזים ולא יכלו למצוא מקום יותר מתאים מאוניברסיטת חיפה שהנה בקרבת הכפרים הדרוזים. הארכיון מסייע לפעילות המדור. המדור מכיל חומר רב על העדה הדרוזית. המסמכים בארכיון עוסקים ביישובים הדרוזים בארץ ובארצות השכנות ונותנים תמונה מקיפה על חיי העדה הדרוזית. המסמכים מכילים מכתבים, הזמנות, כרוזים, כתבי יד דרוזיים וספרים נדירים וקטעי עתונות וארכיונים פרטיים מהארץ ומחו"ל ומלבנון, בנוסף לאוסף מיוחד במינו על הגלויות הדרוזיות, שולשולת יוחסין, יחסי יהודים דרוזים והקלטות שונות, ועל כן הארכיון הדרוזי הוא בעל חשיבות רבה לחקר העדה הדרוזית בארץ ובעולם. מהלך העבודה כלל: מיון חומרים, סריקה, זיהוי, מטאדטה, טעינות למערכת, בניית עץ אוספים וסדרות, פירסום והנגשה

בשנים האחרונות, ספריות, ארכיונים, מוזיאונים ומוסדות מורשת תרבות החלו לעסוק בשימור דיגיטלי כחלק משימורה של התרבות ודאגה להימצאותם של אוספים חשובים להמשך המחקר והידע. הקמתן של ספריות דיגיטליות היא חלק מהטיפול בחומרי המחקר והתיעוד כאשר ייעודם ביסוס פלטפורמה שיתופית לתיעוד והנגשת אוספים ופריטים.

המרחב הדיגיטלי מאפשר אחסון, תצוגה, שימור ואחזור מידע בשילובם של החומרים ועל ידי רישום מידע (מאטדטה) נושאי לכל אחד כך שמתאפשר יצרת מאגר דיגיטלי זמין באינטרנט בשפות עברית אנגלית ערבית.

התרומה העיקרית היא לעדה הדרוזית בארץ ובעולם. הרבה מסמכים שמשמרים את המורשת והתרבות הדרוזית נגישים בפניהם וזמינים לדלייה מכל מקום בעולם. וכמובן כל האמור יעשה תוך שמירה על מערכת הרשאות הולמת במידה וישנן והגבלות הנובעות מתוך שמירה על זכויות יוצרים.